

Forslag til forespørgselsdebat om, hvad vi kan gøre for at nedbringe den personfarlige kriminalitet

(Medlem af Inatsisartut, Justus Hansen, Demokraterne)

Svarnotat

(Naalakkersuisoq for Sundhed, Sociale Anliggender og Justitsområdet)

1. behandling

Tak til medlem af Inatsisartut Justus Hansen, Demokraterne, for at tage initiativ til denne forespørgselsdebat.

Som forslagsstilleren påpeger, har vi i Grønland et stort problem med personfarlig kriminalitet. Dette problem skal tages seriøst, og det er nødvendigt, at alle myndigheder arbejder sammen. Det er vigtigt, at vi kontinuerligt fokuserer på, at vi som samfund ikke accepterer vold, overgreb eller andre former for personfarlig kriminalitet.

Vi er nødt til at bryde det tabu, der eksisterer omkring personfarlig kriminalitet. Det er ikke rart at tale om de store problemer med vold og seksuelle overgreb, der findes i vores land, men det er desværre fakta, som vi ikke kan løbe fra.

I næsten alle sager om personfarlig kriminalitet er alkohol en faktor. Det er vigtigt, at vi her i landet har en stærk alkoholpolitik, og at vi lærer vores børn og unge at have en fornuftig tilgang til indtag af alkohol. Også i forhold til de sociale problemer er alkohol en faktor. Nedbringelse af personfarlig kriminalitet skal derfor ske blandt andet gennem forebyggende og kriminalpræventive indsatser.

Flere myndigheder har allerede et stort fokus på denne problematik og flere indsatser er ved at blive sat i værk.

I Rådet for Grønlands Retsvæsen har man de sidste to år haft fokus på nedbringelse af personfarlig kriminalitet, blandt andet gennem dage med temadrøftelser om seksuelt misbrug af børn og vold og overgreb med særligt fokus på unge og kvinder.

Til disse møder drøftede samtlige myndigheder, hvilke udfordringer de oplever på området, og hvordan myndighederne gennem et bedre samarbejde kan løse disse problematikker. Under begge temaer er det blevet drøftet, hvordan samarbejdet kan styrkes, både inden for forebyggelse, efterforskning, retsforfølgelse og resocialisering.

Blandt andet har Grønlands Politi oplyst, at det har styrket indsatsen over for bekæmpelsen af personfarlig kriminalitet og seksualforbrydelser.

Naalakkersuisut har flere tiltag til at bidrage til bekæmpelsen af personfarlig kriminalitet.

På efterårssamlingen 2018 blev der vedtaget et forslag til lov om ændring af kriminalloven og retsplejeloven vedrørende seksualforbrydelser. Dette blev vedtaget i Folketinget 21. februar 2019. Naalakkersuisut præsenterede sidste år også overgrebspakken Killiliisa, som gennem sit fokus på bekæmpelse af seksuelle overgreb også bekæmper personfarlig kriminalitet.

Forslagsstilleren nævner, at en af de indsatser der ønskes, er hurtigere rettergang og afsoning. I denne forbindelse kan det nævnes, at Naalakkersuisut allerede sidste år har anmodet Justitsministeriet om at tage initiativ til ændring af retsplejeloven for Grønland, så der gives mulighed for brugen af straksdomme i tilståelsessager. I samme omgang er Justitsministeriet blevet orienteret om, at Naalakkersuisut ønsker indførelse af udeblivelsesdomme med henblik på at sikre en hurtigere behandling af kriminalsager ved domstolene.

At der allerede er iværksat flere initiativer betyder ikke, at vi kan anse problemet for håndteret.

Jeg har tidligere på året taget initiativ til en drøftelse om, at tiden er kommet til at tage en diskussion om, hvorvidt foranstaltningsniveauet i kriminalsager, særligt når der er tale om personfarlig kriminalitet som vold og seksuelle overgreb på børn, er tidssvarende. Forinden havde jeg præsenteret tanken for justitsminister Søren Pape Poulsen og han var bestemt åben for en drøftelse af mulighederne, hvis initiativet kommer fra Grønland.

Vi har i dag en bestemmelse i kriminalloven om, at der maksimalt kan idømmes anstaltsanbringelse i 10 år. Denne bestemmelse gælder for alle overtrædelser, der kan medføre anstaltsanbringelse, selvom det er forholdsvist sjældent, at der idømmes anstaltsanbringelse i 10 år.

I stedet for at gøre endeligt op med de grundlæggende principper i kriminalloven ved at indføre egentlige foranstaltningsrammer, er en nærliggende mulighed at hæve maksimalforanstaltningen på de 10 år til eksempelvis 12, 14 eller 16 år. Dette vil sende et signal om, at der ønskes en hårdere kurs i de alvorlige sager vedrørende seksualforbrydelser, vold og drab, som vil kunne tilkendegives i bemærkningerne til bestemmelsen i kriminalloven. Det vil give mulighed for, at domstolene kan idømme foranstaltninger, der er længere end de nuværende, og stadig give "luft" op til maksimalforanstaltningen, og det vil være i tråd med de drøftelser, vi havde under forespørgselsdebatten (pkt. 119) tidligere her på FM2019 vedrørende muligheden for at behandle hele familien, når der er foregået seksuelt misbrug

Kriminalstatistikken viser, at der generelt er nedgang i kriminaliteten. Blandt andet har anmeldelsestallene inden for berigelseskriminalitet aldrig været lavere end på nuværende tidspunkt. Også inden for ungdomskriminaliteten ses en positiv udvikling. Ifølge årsstatistikken fra Grønlands Politi er ungdomskriminaliteten næsten halveret fra 2014 til 2018. Kigger man nærmere på tallene kan man se, at især berigelseskriminaliteten blandt unge er faldet endnu mere med 535 tilfælde i 2014 til 191 tilfælde i 2018.

Når det er muligt at knække kriminalitetskurven vedrørende berigelseskriminalitet og ungdomskriminalitet, er det derfor vigtigt at se på, om der er noget i den tilgang man har brugt her, som kan bruges i arbejdet med at nedbringe personfarlig kriminalitet.

Nedbringelse af personfarlig kriminalitet er ikke et område, hvor man kan forvente en hurtig udvikling. Det er derfor nødvendigt at huske på, at de indsatser, som sættes i gang, skal have tid til at virke.

Det er vigtigt, at vi alle, både partier og borgere har en forpligtelse til aktivt at deltage i bekæmpelse af personfarlig kriminalitet. Det betyder, at vi alle også har en pligt til at anmelde alle mistanker vi har om seksuelle overgreb og vold begået mod både børn og voksne.

Med disse ord ønsker Naalakkersuisut en god debat.